

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
POLITIKOS ĮGYVENDINIMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS ANTSTOLIŲ ĮSTATYMO NR. IX-876 21 STRAIPSNIO 6 DALIES
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIII-P-2014“ PROJEKTO
(TOLIAU – PROJEKTAS)**

(TAP-18-963(3); TAIS NR. 18-7349(4))

2018-08-29 Nr. NV-2269

Vilnius

Projekto rengėja – Teisingumo ministerija.

Projekto tikslas. Pateikti Vyriausybės išvadą dėl Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo Nr. IX-876 21 straipsnio 6 dalies pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-P-2014 (toliau – Įstatymo projektas).

Dabartinė situacija. Įstatymo projektą teikia Seimo narys P. Gražulis. Projektas parengtas atsižvelgiant į rengėjo nuomone ekonomiškai nepagrįstus vykdymo išlaidų dydžius ir su tuo susijusį antstolių piktnaudžiavimą. Įstatymo projekto tikslas – nustatyti ekonomiškai pagrįstus vykdymo išlaidų dydžius, kad būtų užtikrintas ne tik antstolių veiklos skaidrumas, piliečių pasitikėjimas valdžia, bet ir teisinis tikrumas bei teisėti lūkesčiai, būtini demokratinės valstybės funkcionavimui. Siūloma nustatyti, jog vykdymo išlaidų dydis negali viršyti 10 procentų nuo išieškomos sumos, tačiau Teisingumo ministerija gali nustatyti mažesnius įkainius.

Projekto esmė. Siūloma Įstatymo projektui **nepritarti** dėl šių priežasčių:

1. Antstolių įstatymo 21 str. 5 d. nustatyti vykdymo išlaidų apskaičiavimo kriterijai: *vykdymo išlaidos grindžiamos ekonominiais skaičiavimais*, kuriais užtikrinamas antstolio ekonominis nepriklausomumas, skatinamas efektyvus išieškojimas ir atsižvelgiama į veiklos, reikalingos antstolio funkcijoms atlikti, pobūdį ir vertę, vykdymo išlaidų persikirstymą (kryžminį subsidijavimą) tarp skirtingų vykdomo proceso dalyvių, antstolio profesinės veiklos ir civilinės atsakomybės riziką, sąnaudas. Be to, vykdymo išlaidos susideda iš trijų sudedamųjų tikslinę paskirtį turinčių dalių: vykdomosios bylos administravimo išlaidų, kurios būtinos kiekvienoje vykdomojoje byloje privalomiems veiksams atlikti, vykdomosios bylos administravimo papildomų išlaidų, patiriamų atliekant atskirus veiksmus konkrečioje vykdomojoje byloje, ir atlygio antstoliui už įstatymų nustatytų vykdomųjų dokumentų vykdymą. Vykdomosios bylos administravimo išlaidos turi atitikti antstolio ir jo darbuotojų patiriamas sąnaudas (materialines ir laiko) vykdymo veiksams atlikti; atlygis antstoliui turi užtikrinti pagrįstą investicijų grąžą, galimybę sukurti tinkamas klientų aptarnavimo sąlygas ir įdarbinti reikalingos kvalifikacijos darbuotojus. Priėmus Įstatymo projektu siūlomus pakeitimus, pagal kuriuos vykdymo išlaidų dydis negali viršyti 10 procentų nuo išieškomos sumos, tai prieštarautų Antstolių įstatymo 21 str. 5 d. nuostatoms ir būtų neaišku, kaip turi būti apskaičiuojami konkretūs paminėtų skirtingų rūšių vykdymo išlaidų dydžiai.

2. Vykdymo išlaidomis laikomos ne tik už vykdomųjų dokumentų vykdymą antstoliui tenkančios sumos, bet ir tretiesiems asmenims už vykdymo procese suteiktas paslaugas išmokėtos sumos, pavyzdžiui, pašto, banko paslaugų, turto saugojimo, vertinimo ir kitos. Nustačius, kad vykdymo išlaidos negali viršyti 10 procentų nuo išieškomos sumos, toks teisinis reguliavimas sukurtų situacijas, kai atskirose vykdomosiose bylose iš skolininkų išieškotos vykdymo išlaidos ne tik nepadengs antstolio patirtų sąnaudų, bet išieškotų vykdymo išlaidų nepakaks apmokėti už trečiųjų asmenų šiose vykdomosiose bylose suteiktas paslaugas.

3. Daugumą vykdymo veiksmų antstoliai atlieka savo sąskaita ir sėkmingo išieškojimo atveju išieškotomis vykdymo išlaidomis padengiamos nesėkmingose vykdomosiose bylose antstolio

patirtos išlaidos (Antstolių įstatymo 21 str. 5 d. įtvirtintas kryžminio subsidijavimo principas). Atsižvelgiant į tai, kad nedidelių sumų išieškojimas sudaro didelę dalį visų išieškojimų (Antstolių informacinės sistemos duomenimis, 2017 metais antstoliams buvo pateikta vykdyti 100 416 vykdomųjų dokumentų dėl piniginių sumų iki 100 Eur dydžio išieškojimo ir tai sudarė daugiau kaip 40 procentų visų antstoliams pateiktų vykdyti vykdomųjų dokumentų), 10 procentų maksimalių vykdymo išlaidų dydžio nustatymas nekompensuotų antstolio patirtų išlaidų net ir visiškai įvykdytose bylose ir dėl to antstolio veikla taptų nuostolinga.

4. Spręsdama didelių vykdymo išlaidų dydžių problemą, Vyriausybė 2018 m. liepos 11 d. nutarimu Nr. 693 „Dėl Lietuvos Respublikos notariato įstatymo Nr. I-2882 19 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo Nr. IX-876 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ Lietuvos Respublikos Seimui pateikė Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo Nr. IX-876 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIII P-2411, kuriuo atsisakoma privalomo vykdymo išlaidų dydžių, apskaičiavimo ir apmokėjimo tvarkos suderinimo su Lietuvos antstolių rūmais. Šie pakeitimai suteiks galimybę Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai suderinus su Lietuvos Respublikos finansų ministerija vykdymo išlaidų dydžius nustatyti pagal Antstolių įstatyme įtvirtintus šių dydžių nustatymo kriterijus.

Derinimas. Projektas buvo pateiktas išvadoms gauti Finansų ministerijai ir Lietuvos antstolių rūmams, pastabų ir pasiūlymų dėl Projekto šios institucijos neturėjo.

Projektas buvo tikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2018 m. liepos 2 d. išvadoje Nr. NV-1709 pateiktas pastabas ir pasiūlymus. Patikslintas projektas svarstytas 2018 m. rugpjūčio 14 d. tarpinstituciniame pasitarime.

Projektas pakartotinai patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2018 m. rugpjūčio 3 d. išvadoje Nr. NV-2050 pateiktas pakartotines pastabas bei 2018 m. rugpjūčio 14 d. tarpinstituciniame pasitarime priimtus sprendimus. Pakartotinai patikslintam projektui Vyriausybės kanceliarijos teisės grupė pastabų neturi (2018 m. rugpjūčio 29 d. išvada Nr. NV-2267).

Atitiktis Vyriausybės programos nuostatom. Projektas tiesiogiai Vyriausybės programos neįgyvendina.

Dalykinio vertinimo išvada. Siūlome projektą teikti į Vyriausybės posėdžio A dalį.

Patarėjas

Audrius Kasinskas

